

Complexitat empresarial i sobirania

Hi havia una vegada a Catalunya un model de societat industrial que gairebé identificava els *grans* empresaris amb el poder econòmic i el nucli dur de la classe burgesa dirigent. Aquella societat va anar envellint però encara va trobar vies d'aliança amb el poder polític durant el franquisme i la primera Transició. Amb el procés de concentració i liberalització, especialment en sectors estratègics, el capitalisme financer va aconseguir el control de bona part dels grans grups empresarials i dels antics monopolis estatals privatitzats. Així, un grup selecte de gestors del capital i alts directius van ocupar una part creixent de l'espai i funcions dels antics empresaris. Hi va haver, és veritat, un grapat d'aventures empresarials discrepant d'aquest model, però la tendència era clara i encaixava amb les pautes del nou capitalisme global sense rostres. A l'altra banda de l'espectre, simultàniament, hi van emergir una gran quantitat d'empreses de gent emprenedora que, lluny de l'arquetip burgès, procurava realitzar amb èxit els seus projectes. Crear empreses era i és el procediment adequat per impulsar-los.

A Catalunya, malgrat l'acreditada tradició industrial, aquest nou segment emprenedor i la seva xarxa de petites i mitjanes empreses és avui clarament predominant. El seu paper en la reconversió industrial del país i en l'esforç per guanyar capacitat d'innovació i competitivitat ha estat fonamental. Però, en canvi, les inèrcies històriques encara proporcionen molta visibilitat a sectors i a entitats empresarials que han tingut el protagonisme principal en etapes anteriors i que, malgrat això, reincideixen en velles rutines de comportament. Per això, en moments decisius com l'actual, fa la

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

sensació que el dinamisme de l'univers empresarial no queda prou reflectit en els mecanismes de la seva representació i intervenció social. Algunes de les veus més afectades que sentim, volent parlar en nom de l'empresariat, sonen desproporcionades en relació a la seva influència real en el conjunt de l'economia catalana i a la seva posició efectiva dins del teixit empresarial.

Això s'ha de tenir en compte quan alguns *portaveus* preparen, amb els suports polítics i mediàtics corresponents, operacions de pressió sobre el Govern per tornar a posar l'accent en el pacte fiscal. Posició ben diferent de la que expressaven els resultats de les enquestes que algunes organitzacions van fer entre els seus afiliats, a propòsit de la relació entre Catalunya i Espanya. El contrast és similar si comparem el silenci negligent d'anys davant la política econòmica de l'Estat –desatenció d'inversions, incompliments, fiscalitat lesiva...– amb les jaculatories de la por, o les crides a la prudència d'aquests dies, quan l'Estat ho requereix.

El dinamisme de l'univers empresarial no queda prou reflectit en els mecanismes de la seva representació i intervenció social

La vella classe econòmica dirigent –ara, en general, de dirigent ja ho és més aviat poc– estava mal acostumada. Tret d'algunes excepcions, anaven a Madrid a gestionar polítiques de favor, sense qüestionar el plantejament nuclear de les polítiques econòmiques de l'Estat, perquè no tenien un model propi alternatiu. En termes espanyols, assumien el seu paper subsidiari. A Barcelona, en canvi, arribada la Transició, podien gallejar; i procuraven collar i exigir determinades polítiques, fins i tot en nom d'alguna mena d'interès *regional* o promesa de *mecenatge*. Però aquest joc s'acaba. El canvi d'hegemonia social a Catalunya i la consagració d'una majoria política sobiranista necessiten com a interlocutor l'empresariat dinàmic realment existent, en tota la seva complexitat.

L'empresariat tindrà un protagonisme fonamental en la configuració del model social català que sorgirà de la crisi econòmica i de la crisi de relació amb Espanya. Aquest empresariat necessita un entorn favorable (administració eficient; bones infraestructures, telecomunicacions i connexions aeroportuàries; energia a cost raonable; bona formació de capital humà, crèdit disponible; suport a les exportacions...). Per això hi ha un nombre creixent d'empresaris partidaris, per racionalitat econòmica, d'un estat català independent. Contràriament, la reacció empresarial contra el procés sobiranista correspon al sector més conservador, acostumat a negociar posicions de privilegi particulars a canvi de propiciar la submissió política col·lectiva. Però el nou escenari polític català proporciona al Govern prou suport social i polític per encaixar aquesta mena de pressions. L'interès general i la voluntat democràtica prevaldran.